

The Relationship between Aesthetic Intelligence and Psychological Well-being by Mediating Aesthetic Sensitivity

Khosro Rashid¹, Fatemeh Taheri², Mosayeb Yarmohammadi Vasef³, Kambiz Karimi⁴

Received: Dec. 16, 2020; Accepted: Jun. 5, 2021

ABSTRACT

Well-being is one of the structures that is seriously considered in positive psychology and sensitive to the environmental aesthetic whose apprehension could affect people's health and well-being. Therefore, the purpose of this study is to investigate the relationship between aesthetic intelligence and psychological well-being by mediating aesthetic sensitivity. The research method applied is correlational using a structural equation modeling. The statistical population consisted of all students in Bu-Ali Sina University in the academic year of 2018-2019, and based on the suggested size for structural equation modeling, 384 students were selected through cluster sampling. The instruments used in this study were Ryff Well-being Scale (2002), Rashid et. al (2017) Aesthetic Intelligence Scale and Abdolmaleki (2013) Aesthetic Sensitivity Scale. The results of structural equations showed that aesthetic intelligence and aesthetic sensitivity had a significant direct effect on psychological well-being. Aesthetic intelligence also had a direct significant effect on aesthetic sensitivity. The results of indirect relationships showed that aesthetic intelligence by mediating aesthetic sensitivity had a significant effect on psychological well-being. Based on the results, it can be concluded that sensitivity to beauties of the environment and their apprehension has a positive effect on people's psychological well-being. Therefore, by developing programs to educate and strengthen aesthetics in individuals, well-being can be expected to increase.

Keywords: Aesthetics, positive psychology, intelligence, student

1. Associate Professor of Educational Psychology, Department of Psychology, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran (Corresponding Author)

✉ khosrorashid@umz.ac.ir

2. M.Sc. in Educational Psychology, Department of Psychology, Faculty of Economic and Social Sciences, Bu-Ali Sina University, Hamadan, Iran

3. Associate Professor of Psychology, Department of Psychology, Faculty of Economic and Social Sciences, Bu-Ali Sina University, Hamadan, Iran

4. Ph.D. in Educational Psychology, Department of Psychology, Faculty of Economic and Social Sciences, Bu-Ali Sina University, Hamadan, Iran

INTRODUCTION

According to Carol Ryff, psychological well-being is the pursuit of perfection to realize one's true potential. Psychological well-being includes six separate dimensions: autonomy, environmental mastery, personal growth, positive relations with others, purpose in life and self-acceptance (Ryff, 2014, 14). Machotka (1966, 880) believes that a positive assessment of the environment and understanding and enjoying the beauties of the living environment is one of the components of well-being that is related to understanding aesthetics and sensitivity to beauty. Aesthetic intelligence provides a platform for expressing emotions in non-verbal language. In other words, it can be a factor in flourishing creativity and innovation in the talents of each person by building self-confidence, self-acceptance, communication skills and especially autonomy and personal growth and play an important role in helping people improve their psychological well-being (Burns and Grove, 2010).

PURPOSE

While examining the relationship between aesthetic intelligence and psychological well-being, the question the current study tries to deal with was whether aesthetic sensitivity has a role in the relationship between aesthetic intelligence and psychological well-being?

METHODOLOGY

This is a descriptive correlational research carried out with the help of structural equation model. The statistical population included all undergraduate students of Bu Ali Sina University of Hamadan in the academic year 2019-2020. According to the type of research and based on the fact that the minimum sample size suggested for structural equation modeling is 200 and more, and to enhance the model potential, 384 students were selected through a random cluster sampling. Researchers took into account Ryff Psychological Well-being questionnaire which was designed in 1989. In this study, an 18-item form was used where Ryff and Keyes (1989, 1069) reported the internal consistency coefficient of subscales between 0.86 and 0.93. Aesthetic Intelligence Scale is the questionnaire prepared by Rashid, Hassanvand and Yaghoobi (2018, 69) which has 18 items. Cronbach's alpha coefficient for the whole test was 0.81 (Rashid et al., 2018, 82). In this study, Cronbach's alpha for this tool was 0.79. Aesthetic Sensitivity Scale is yet another questionnaire developed by Abdolmaleki (2013) and has 34 items. This scale has three dimensions: sensitivity to natural beauties, sensitivity to artistic beauties, and emotional sensibility. Reliability was obtained through a retest method for whole scale of 0.83. In this study, Cronbach's alpha for this instrument was 0.91.

FINDINGS

To evaluate the appropriateness of model indices, various criteria were used, the results of which are shown in Table 1.

Table 1. Goodness Fits of the Fitted Model (Relationship between Aesthetic Intelligence and Psychological well-being with Mediation of Aesthetic Sensitivity)

RMSEA	NFI	CFI	GFI	X ² /df
0.052	0.93	0.95	0.92	2.26

As shown in the above table, the fit of the model is indicated to be at a good level. In general, conceptual relationships of the research with experimental data were examined. The results of fitting the model in Figure 1 show that the main research hypothesis is confirmed. As such, the model of explaining psychological well-being based on aesthetic intelligence through the mediation of aesthetic sensitivity has a favorable fit.

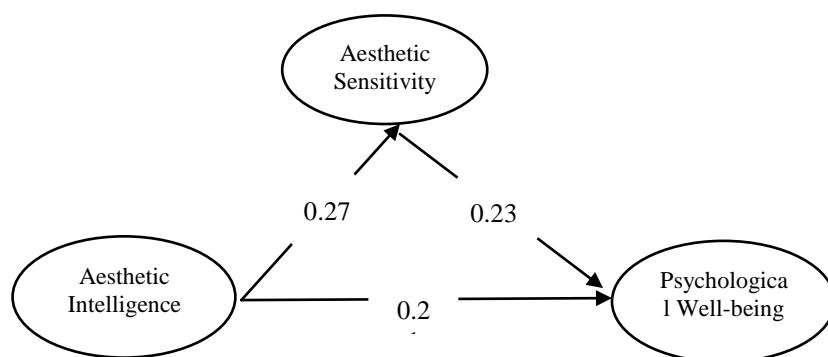

Figure 1. Standard coefficients and significance level of relationships between research model variables ($p < 0.01$)

CONCLUSION

Findings show that aesthetic intelligence has a significant relationship with psychological well-being mediated by aesthetic sensitivity. To explain it further, it can be said that according to Duffy (1979, 28), sensitivity to beauty is one of the main components of understanding art and enjoying it. There is a relationship between aesthetic sensitivity on the one hand and creative thinking, visual, tactile, creative abilities and the choice of complex shapes on the other, which indicates the relationship between intelligence and aesthetic sensitivity in individuals. In this way, people with high aesthetic intelligence have higher psychological well-being and that aesthetic sensitivity can also play a role in increasing or decreasing the relationship between aesthetic intelligence and psychological well-being. People with aesthetic intelligence who are involved in their work, are fully aware, intelligent and emotional (Mucha, 2008), and sensitivity to beauty is also one of the main components of understanding and enjoying art (Machotka, 1966, 879). Therefore,

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Volume 13
Issue 4
Autumn 2021

one of the goals of aesthetic education is to create social emotions and feelings that can lead to psychological well-being in the long run. According to Fancourt, Garnett, Spiro et al. (2019), higher aesthetic intelligent people show higher creativity in the production of works of art, and creative artistic activities lead to an improvement in the psychological well-being of individuals. On the other hand, aesthetic sensitivity in individuals is associated with increased creativity and perception in the works of art (Ivon & Kuscevic, 2013, 36); therefore, it can be expected that aesthetic sensitivity can play a mediating role in the relationship between aesthetic intelligence and psychological well-being and provide a basis for improving the level of psychological well-being in individuals.

NOVELTY

Considering the importance of mental health in the student community as a social driving force, this study shifts the attention of the scientific community from the negative to positive state in the study of mental health. As a result, the ground has been created for the study of relatively new structures such as aesthetic sensitivity in achieving higher mental health. Examining the mediating role of aesthetic intelligence and sensitivity will open a new window to achieve higher mental health, which has so far received less attention in scientific researches. Also, due to the role of aesthetic intelligence as a new concept, the need to study and evaluate this type of intelligence along with other multiple intelligences in the education system becomes more apparent.

BIBLIOGRAPHY

- Abdolmaleki, T. (2013). *Construction and standardization of aesthetic sensitivity test and its relationship with students' mental health* (M.A. Thesis), Bu Ali Sina University, Hamadan, Iran.
- Adler, M. G., & Fagley, N. S. (2005). Appreciation: individual differences in finding value and meaning as a unique predictor of subjective well-being. *Journal of Personality*, 73(1), 79–114. doi: 0.1111/j.1467-6494.2004.00305.x
- Ahmadpour Ardejani, M., & Falahati, L. (2012). Interdisciplinary study of the relationship of organizational climate (open and closed) on mental health status and personality among school art. *Interdisciplinary Studies in the Humanities*, 4(4), 145-162. doi: 10.7508/isih.2012.16.006
- Bayani, A., Mohammad Koochaki, A., & Bayani, A. (2008). Reliability and validity of Ryff's psychological well-being scales. *Iranian journal of psychiatry and clinical psychology*, 14(2), 146-151.
- Burns N, & Grove S. K. (2010). *Understanding nursing research: Building an evidence-based practice* (5th ed.). MO: Elsevier Health Sciences.
- Chatterjee, A. (2012). Neuroaesthetics: Growing pains of a new discipline. In A. P. Shimamura & S. E. Palmer (Eds.), *Aesthetic Science: Connecting Minds, Brains, and Experience* (pp. 299–317). Oxford University Press.
- Duffy, R. A. (1979). An analysis of aesthetic sensitivity and creativity with other variables in grades four, six, eight, and ten. *The Journal of Educational Research*, 73(1), 26-30. doi: 10.1080/00220671.1979.10885199
- Fancourt, D., Garnett, C., Spiro, N., West, R., & Müllensiefen, D. (2019). How do artistic creative activities regulate our emotions? Validation of the Emotion Regulation Strategies for Artistic Creative Activities Scale (ERS-ACA). *PLoS One*, 14(2), e0211362.
- Ferguson, C. J., Coulson, M., & Barnett, J. (2011). A meta-analysis of pathological gaming prevalence and comorbidity with mental health, academic and social problems. *Journal of Psychiatric Research*, 45(12), 1573–1578. doi: 10.1016/j.jpsychires.2011.09.005
- Gardner, H. (1970). Effects of stimulus rearrangement on the development of sensitivity to painting styles. In G. Terry Suzanne, *Proceedings of the Annual Convention of the American Psychological Association* (Vol. 5, pp. 495-496), Washington, APA.
- Greene, T., Gross, R., Amsel, L., & Hoven, C. W. (2018). *The mental health of children and adolescents exposed to 9/11: Lessons learned and still to be learned*. In A. M. Szema, World Trade Center pulmonary diseases and multi-organ system manifestations (pp. 121-136). Springer, Cham.
- Ivon, H., & Kuscevic, D. (2013). School and the cultural-heritage environment: pedagogical, creative and artistic aspects. *CEPS Journal*, 3(2), 29-50.

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

- Jacobsen, T. (2006). Bridging the arts and sciences: a framework for the psychology of aesthetics. *Leonardo*, 39, 155–156. doi:10.1162/leon.2006.39.2.155
- Leder, H., Belke, B., Oeberst, A., & Augustin, D. (2004). A model of aesthetic appreciation and aesthetic judgments. *British Journal of Psychology*, 95(4), 489-508. doi:10.1348/0007126042369811
- Lindauer, M. S. (1973). Toward a liberalization of experimental aesthetics. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 31(4), 459-465.
- Lucas, R. E., & Diener, E. (2008). Subjective well-being. In M. Lewis, J. M. Haviland-Jones, & L. F. Barrett (Eds.), *Handbook of Emotions* (pp. 471–484). The Guilford Press.
- Machotka, P. (1966). Aesthetic criteria in childhood: Justifications of preference. *Child Development*, 37(4), 877–885. doi:10.2307/1126610
- Mohammadzade, O., Marjaei, S., Vedadhir, A., & Kolahi, M. (2019). Determining the mediating role of hope for the future in the relationship between mental health and academic socialization: Case study of Ilam universities students. *Interdisciplinary Studies in the Humanities*, 12(1), 55-81. doi: 10.22035/isih.2020.3638.3853
- Mucha, R. T. (2008). Aesthetic intelligence cultivating an artistic mindset. *Organization Development Journal*, 26(3), 41- 54.
- Myers, D. G., & Diener, E. (1995). Who is happy? *Psychological Science*, 6(1), 10-19.
- Rashid, K., Hassanvand, F., & Yaghoobi, A. (2018). Constructing and validating of aesthetic intelligence Test. *Psychological Methods and Models*, 8(30), 69-88.
- Rashid, K., Mehrmohammadi, M., Dlavar, A., Ghatrifi, M. (2008). The Investigation of aesthetic development stages among Tehrani students. *Educational Innovations*, 7(4), 97-124.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069–1081. doi:10.1037/0022-3514.57.6.1069
- Ryff, C. D. (2014). Psychological well-being revisited: Advances in the science and practice of eudaimonia. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 83(1), 10-28. doi:10.1159/000353263
- Sadoughi, M., & Hesampour, F. (2018). Predicting students' psychological well-being based on forgiveness and meaning in life: The mediating role of positive and negative affects. *Journal of Modern Psychological Researches*, 12(48), 167-196.
- Van Cappellen, P., Toth-Gauthier, M., Saroglou, V., & Fredrickson, B. L. (2016). Religion and wellbeing: The mediating role of positive emotions. *Journal of Happiness Studies*, 17(2), 485–505. doi:10.1007/s10902-014-9605-5
- Walsh-Piper, K. (1994). Museum education and the aesthetic experience. *Journal of Aesthetic Education*, 28(3), 105-115. doi:10.2307/3333404
- Wyatt T J, Oswald, S B, Ochoa, Y. (2017). Mental health and academic performance of first-year college students. *International Journal of Higher Education*, 6(3), 178-187.

رابطه هوش زیباشناسی و بهزیستی روان‌شناختی با میانجی‌گری حساسیت زیباشناسی

خسرو رشید^{۱*}، فاطمه طاهری^۲، مسیب یارمحمدی‌واصل^۳، کامبیز کریمی^۴

دریافت: ۱۳۹۹/۰۹/۲۶؛ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۳/۱۰

چکیده

بهزیستی یکی از سازه‌هایی است که در روان‌شناسی مثبت‌نگر به‌طور جدی مورد توجه قرار گرفته است. احتمال می‌رود که حساسیت نسبت به زیبایی‌های پیرامون و درک آنها می‌تواند بر سلامت و بهزیستی افراد تأثیر بگذارد. از این رو، هدف این مقاله بررسی رابطه هوش زیباشناسی و بهزیستی روانی با میانجی‌گری حساسیت زیباشناسی در دانشجویان است. روش پژوهش همبستگی با کمک مدل‌یابی معادلات ساختاری است و جامعه آماری همه دانشجویان دانشگاه بوعلی سینا در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ هستند که ۳۸۴ تن با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی از میان آنان انتخاب شد. ابزار استفاده شده در این پژوهش شامل مقیاس بهزیستی ریف (۲۰۰۲)، مقیاس هوش زیباشناسی رشید و همکاران (۱۳۹۶) و مقیاس حساسیت زیباشناسی عبدالملکی (۱۳۹۲) است. نتایج معادلات ساختاری نشان داد که هوش زیباشناسی و حساسیت زیباشناسی بر بهزیستی روان‌شناختی اثر مستقیم و معناداری دارند. همچنین، هوش زیباشناسی نیز بر حساسیت زیباشناسی اثر مستقیم و معناداری دارد. نتایج روابط غیر مستقیم نشان داد که هوش زیباشناسی با میانجی‌گری حساسیت زیباشناسی بر بهزیستی روان‌شناختی اثر معناداری دارد. بر اساس نتایج می‌توان گفت که درک زیبایی‌ها و حساسیت نسبت به زیبایی‌های پیرامون بر بهزیستی روان‌شناختی افراد تأثیر مثبتی دارد. از این رو، با تدوین برنامه‌هایی جهت آموزش و تقویت زیباشناسی افراد، می‌توان انتظار بهبود بهزیستی روانی آنان را داشت.

کلیدواژه‌ها: زیبایی، روان‌شناسی مثبت‌نگر، هوش، دانشجویان

۱. دانشیار روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران (نویسنده مسئول) khsrorashid@umz.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم اقتصادی و اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۳. دانشیار روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم اقتصادی و اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۴. دکتری روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم اقتصادی و اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۱. مقدمه

با پیدایش روان‌شناسی مثبت‌نگر در چند دههٔ اخیر و با در نظر داشتن این موضوع که افراد بر اساس الگوی شخصیتی خود دارای انگیزه‌ها، توانمندی‌ها و ویژگی‌های خاص خود هستند (احمدپور اردجانی و فلاحتی، ۱۳۹۱، ۱۴۹)، تأکید بر توانمندی‌ها و ارتقای سطح سلامت افراد به همراه فعلیت بخشیدن به استعدادهای آنان مورد توجه بسیار قرار گرفته است. این جنبش در پی آن است که از نقاط قوت انسان به‌عنوان سپری در برابر بیماری‌های روانی بهره‌گیرد (صدوقی و حسام‌پور، ۱۳۹۶، ۱۶۸). از جمله سازه‌های مورد مطالعه در روان‌شناسی مثبت‌نگر، بهزیستی روان‌شناختی^۱ است که به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اصلی سلامت عمومی در خلال دو دههٔ گذشته توجه محققان بسیاری را جلب کرده است (کاپلن، تات‌گوتیر، سارغلو، و فردریکسون^۲، ۲۰۱۶، ۴۹۰).

با نگاه به رابطه مثبتی که بین کنش متقابل روزانه و وضعیت فیزیکی و روحی افراد وجود دارد (محمدزاده، مرجایی، و دادهیر، و کلاهی، ۱۳۹۸، ۷۵)، دیدگاه ریف می‌تواند این کنش متقابل روزانه را به‌خوبی تبیین نماید. از دیدگاه ریف^۳ بهزیستی روانی تلاش فرد برای کمال در جهت تحقق توانایی‌های بالقوه واقعی است که آشکارا به رشد فردی و شکوفایی استعدادها مربوط می‌شود. هر بعد از بهزیستی روانی در مورد چالش‌هایی صحبت می‌کند که افراد با آن روبه‌رو می‌شوند و تلاش می‌کنند عملکرد مثبت داشته باشند. بهزیستی روانی در بردارندهٔ شش بعد جداگانه است که عبارت‌اند از: خودمختاری، تسلط بر محیط، رشد شخصی، رابطه مثبت با دیگران، هدفمندی در زندگی و پذیرش خود (ریف، ۲۰۱۴، ۱۴).

به نظر لوکاس و دینر^۴ (۲۰۰۸، ۴۷۴) بهزیستی روانی ارزیابی یک فرد از کیفیت تجربیات، آگاهی‌ها، ارتباط‌ها و سایر مسائل فرهنگی مرتبط با ارزشمندی‌های فرد در حیات اوست. بهزیستی روانی هم دارای مؤلفه‌های عاطفی و هم مؤلفه‌های شناختی است.

1. psychological well-being
2. Cappellen, Toth-Gauthier, Saroglou & Fredrickson
3. Ryff
4. Lucas & Diener

به طور کلی افراد با بهزیستی بالا هیجان‌نا‌م‌ث‌ب‌ت را تجربه می‌کنند و از حوادث و وقایع پیرامون خودارزیابی مثبتی دارند (مایرز و دینر^۱، ۱۹۹۵، ۱۳).

ماچوتکا^۲ (۱۹۶۶، ۸۸۰) بر این باور است که ارزیابی مثبت از محیط پیرامون و درک زیبایی‌های محیط زندگی و لذت بردن از آن از مؤلفه‌های بهزیستی است که در ارتباط با درک زیباشناسی و حساسیت نسبت به زیبایی‌ها است. فلاسفه و روان‌شناسان بر تجربه هنری در زندگی مدرن تأکید کرده و آن را در سلامت و بهزیستی افراد مؤثر می‌دانند. تحولاتی که درباره تجربه هنری به‌عنوان یک هوش در عصر جدید رخ داده باعث ایجاد تغییراتی بنیادی در نگرش ما نسبت به آن گردیده است (والش‌پایپر^۳، ۱۹۹۴، ۱۰۸).

حساسیت به زیبایی و روی هم‌رفته زیباشناسی برای افراد این امکان را فراهم می‌آورد تا ترکیبات و ایده‌های جدیدی به وجود بیاورند؛ از سوی دیگر، افرادی که سطح حساسیت بالایی دارند از جداکردن تصاویر و سازماندهی آن‌ها لذت می‌برند. هرچه تعداد تصاویر درون یک‌شکل بیشتر باشد و روابط بین آن‌ها پیچیده‌تر باشد بیشتر لذت می‌برند. اما افرادی که سطح حساسیت پایین‌تری دارند تصاویر و طرح‌های هنری ساده‌تری را انتخاب می‌کنند. حساسیت زیباشناختی یکی از اجزای اصلی و اساسی درک هنر و لذت بردن از آن است. این حساسیت به معنی توانایی شناسایی آثار هنری است و نوعی توانایی شناختی پیچیده است که برای برخی افراد و به‌ویژه کودکان مبهم است (ماچوتکا، ۱۹۶۶، ۸۸۱). افرادی که در زمینه دیدن و اندیشیدن درباره آثار هنری حساسیت زیادی دارند و آگاهانه و با رضایت به این امر می‌پردازند، اثر هنری را شگفت‌انگیز می‌دانند که هر روز سزاوار توجه بوده و جایگاهی بسیار بالا دارد. این گروه هر بار که به تماشای اثری می‌پردازند، به معنا و محتوای بیشتری پی می‌برند و معنای تازه‌ای از آن خلق می‌کنند و از مفاد پنهان و پیچیدگی‌های آن بیشتر آگاه می‌شوند. افراد گوناگون از نظر حساسیت به زیبایی و میزان رشد زیباشناسی با یکدیگر فرق دارند. حساسیت زیباشناختی بیشتر با تمرین و تجربه حاصل می‌شود و به

1. Mayers & Diener
2. Machotka
3. Walsh-Piper

همین دلیل است که برخی از افراد در این زمینه از دیگران توانا تر هستند (نیوتن، ۱۹۶۷؛ به نقل از رشید، مهرمحمدی، دلاور و همکاران، ۱۳۸۷، ۹۸).

حال، باتوجه به اینکه یکی از معیارهای ارزیابی سلامتی در جوامع مختلف، بهزیستی روانی افراد آن جامعه است، چه بسا ممکن است شخصی که به زیبایی‌ها و محیط اطرافش بی تفاوت است، نسبت به کسی که حساسیت زیباشناسی دارد، سلامت روانی کمتری داشته باشد (فرگوسن، کالسن و بارنت^۱، ۲۰۱۱، ۱۵۷۴).

هوش زیباشناسی را می‌توان توانایی توجه، دریافت و پاسخ‌دهی ارزیابانه هیجانی متناسب با هرگونه محرک زیبا و نازیبا تعریف کرد که هدفمند بوده و دربردارنده کنش متقابل با محیط است. این در حالی است که حساسیت نسبت به زیبایی‌ها (طبیعی و هنری) و واکنش عاطفی و احساسی نسبت به آنها را حساسیت زیباشناختی می‌گویند (عبدالملکی، ۱۳۹۲). لدر، بیلکه، اویرست و همکاران^۲ (۲۰۰۴، ۴۹۲) در الگویی که ارائه نموده‌اند، حساسیت زیباشناختی را مورد توجه قرار داده و در آن بر نقش عواطف و هیجانات نیز تأکید کرده‌اند.

با درنظرداشتن این موضوع که در همه پدیده‌های آفرینش جلوه‌های زیبایی نمایان است و اساس خلقت انسان نیز با زیبایی درهم آمیخته شده، هوش زیباشناسی، بستری برای بیان احساسات با زبان غیرکلامی فراهم می‌سازد. هوش زیباشناسی می‌تواند به واسطه ایجاد اعتمادبه‌نفس، پذیرش خود، مهارت‌های ارتباطی و به‌صورت ویژه خودمختاری و رشد شخصی عاملی برای شکوفایی خلاقیت و نوآوری در استعدادها هر فرد باشد و نقش مهمی را برای کمک به افراد در بهبود سطح بهزیستی روان‌شناختی آنان ایفا نماید. به‌ویژه امروزه زیبایی، هوش زیباشناسی و هنردرمانی یکی از ابزارهای تقویت و تخلیه هیجانات مختلف و عاملی در پیشگیری از بیماری‌های روانی محسوب می‌شود (برنز و گروف^۳، ۲۰۱۰).

در همین راستا یافته‌های گرین، گروس، آسمل^۴ و همکاران (۲۰۱۸، ۱۲۵)، نشان می‌دهد که در بیشتر جوامع مردم به‌خصوص نوجوانان و جوانان توانایی ابزار احساسات از

1. Ferguson, Coulson & Barnett
2. Leder, Belke, Oeberst
3. Burns, Grove
4. Greene, Gross, Amsel

طریق زبان غیرکلامی را از دست داده‌اند که این موضوع با بهزیستی روان‌شناختی در تضاد است؛ درحالی‌که هر انسانی در حالت عادی باید قدرت ابراز احساسات را داشته باشد تا در انجام وظایفش موفق شود. در این میان، عاملی که هوش زیباشناسی به‌واسطه آن به انسان کمک می‌کند، استرس‌زا بودن زیبایی است. به‌عبارت‌دیگر، مصداق‌هایی مانند آثار هنری می‌توانند اضطراب ذهنی را کاهش دهند و به مغز فرصت بیشتری برای بازیابی فراهم سازند. در واقع به نظر می‌رسد سطح بالاتر هوش زیباشناسی به بهبود سلامت روان کمک بیشتری می‌کند.

یافته‌های پژوهشی وایت، اسوالت و اوچوا^۱ (۲۰۱۷، ۱۸۰) نشان داده است که افراد باهوش زیباشناسی بالا بهتر می‌توانند روابط با دیگران بازسازی کنند و هدف‌های ارزشمندتری را برای خود برگزینند که در نتیجه کاهش انزوا و تنهایی و همچنین افزایش امیدواری را به همراه خواهد داشت. هوش زیباشناسی با کمک به ایجاد روابط معنادار و خلاقانه، اشتیاق به مشاهده، کشف و توسعه مناسب‌ترین اشکال و افزایش حس زیباشناسی، آگاهی از زندگی و کار هنرمندان، ادغام یادگیری‌های جدید با تجربیات گذشته و ابراز علائق به‌وسیله شکل و رنگ نوعی حس امنیت و آرامش خاطر را در افراد ایجاد می‌کند و زمینه را برای افزایش بهزیستی روانی فراهم می‌سازد.

باتوجه به اینکه هوش زیباشناسی و حساسیت به زیبایی‌ها در بخش‌های گوناگون زندگی روانی-اجتماعی و حتی جسمی فرد ممکن است نقش داشته باشد، می‌توان انتظار داشت که هوش زیباشناسی و حساسیت زیباشناسی با ابعاد و مؤلفه‌های بهزیستی روانی ارتباط داشته باشند.

از آنجا که پژوهش در زمینه هوش زیباشناسی نوپا است و پژوهشی در زمینه بررسی رابطه هوش زیباشناسی و بهزیستی روانی با میانجی‌گری حساسیت زیباشناسی انجام نشده است، در این مقاله ضمن بررسی رابطه هوش زیباشناسی با بهزیستی روانی، این مسئله مطرح بود که آیا حساسیت زیباشناختی نقشی در رابطه میان هوش زیباشناسی و بهزیستی روانی دارد؟

1. Wyatt, Oswalt, Ochoa

۲. روش پژوهش

این پژوهش از نوع تحقیقات توصیفی همبستگی است که با کمک الگوی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان دوره کارشناسی سایت مرکزی دانشگاه بوعلی سینا همدان در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ است که تعداد دانشجویان آن نزدیک به ۸۰۰۰ نفر بود. با توجه به نوع پژوهش و اینکه در مطالعات مربوط به معادلات ساختاری ۲۰۰ نمونه و بیشتر پیشنهاد شده است و برای افزایش دقت یافته‌های پژوهش ۳۸۴ تن به عنوان نمونه انتخاب شدند. نمونه‌گیری به روش خوشه‌ای تصادفی انجام شد و برای این کار نخست از میان ۹ دانشکده موجود، ۴ دانشکده هنر و معماری، فنی و مهندسی، کشاورزی و علوم پایه به صورت تصادفی انتخاب شدند. سپس از هر دانشکده ۳ کلاس به صورت تصادفی انتخاب و به پرسشنامه‌های پژوهش پاسخ دادند.

۱-۲. ابزارهای پژوهش

پرسشنامه بهزیستی روان‌شناختی ریف. این پرسشنامه را ریف در سال ۱۹۸۹ طراحی کرد. فرم اصلی از ۱۲۰ گویه تشکیل شده است، ولی در پژوهش‌های بعدی فرم‌های کوتاه‌تر (۸۴ گویه‌ای و ۱۸ گویه‌ای) نیز تهیه شده است. در این پژوهش از فرم ۱۸ سؤالی استفاده شد. این پرسشنامه نوعی ابزار خودسنجی است که در یک پیوستار ۶ درجه‌ای از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۶) پاسخ داده می‌شود. ریف (۱۹۸۹، ۱۰۶۹) ضریب همسانی درونی زیرمقیاس‌ها را بین ۰/۸۶ تا ۰/۹۳ و ضریب پایایی بازآزمایی را بین ۰/۸۱ تا ۰/۸۶ گزارش کرده است. شواهد مربوط به اعتبار همگرایی پرسشنامه بهزیستی روان‌شناختی حاکی از آن است که شش عامل بهزیستی روانی با رضایت از زندگی، عزت نفس و خلاقیت رابطه مثبت و با افسردگی، شانس و منبع کنترل بیرونی رابطه منفی دارند. ریف آلفای کرونباخ مقیاس را بین ۰/۸۳ تا ۰/۹۱ به دست آورده است. در ایران ضریب پایایی به روش بازآزمایی این مقیاس ۰/۸۲ به دست آمده است (بیانی، کوچکی و بیانی، ۱۳۸۷، ۱۴۸).

مقیاس هوش زیباشناسی. این پرسشنامه توسط رشید، حسونند و یعقوبی (۱۳۹۶، ۶۹) ساخته شده و دارای ۱۸ گویه است و بر اساس یک مقیاس شش درجه‌ای با گزینه‌های کاملاً

موافق، خیلی موافق، کمی موافق، کمی مخالف، خیلی مخالف و کاملاً مخالف درست شده است. مقدار ضریب آلفای کرونباخ برای کل آزمون و سه خرده مقیاس آن محاسبه گردید که این میزان برای کل مقیاس ۰/۸۱، برای بعد ذهنی-عاطفی ۰/۷۲، برای بعد حسی ۰/۷۴، و برای بعد حرکتی ۰/۶۵ بود. روایی محتوایی با نظر متخصصان تأیید و نتایج روایی سازه نیز نشان داد که شاخصه‌های برازش همه در سطح مناسبی بودند (رشید و همکاران، ۱۳۹۶، ۸۲). در این پژوهش نیز آلفای کرونباخ برای این ابزار ۰/۷۹ به دست آمده است.

مقیاس حساسیت زیباشناسی. این پرسشنامه توسط عبدالملکی (۱۳۹۲) بر اساس دیدگاه‌های لدر و همکاران (۲۰۰۴، ۴۹۰) و جاکوبسن (۲۰۰۶، ۱۵۶) ساخته شده است. پرسشنامه دارای ۳۴ گویه است و بر اساس یک مقیاس شش درجه‌ای با گزینه‌های کاملاً موافق، خیلی موافق، کمی موافق، کمی مخالف، خیلی مخالف و کاملاً مخالف درست شده است. این مقیاس دارای سه بعد حساسیت به زیبایی‌های طبیعی، حساسیت به زیبایی‌های هنری و تأثیرپذیری حسی عاطفی است. پایایی به روش کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۷، برای بعد تأثیرپذیری حسی-عاطفی ۰/۹۱، برای بعد حساسیت به زیبایی‌های هنری ۰/۸۰، و برای بعد حساسیت به زیبایی‌های طبیعی ۰/۷۷ بود. پایایی به روش بازآزمایی برای کل مقیاس ۰/۸۳ به دست آمد. روایی صوری مقیاس با نظر متخصصان تأیید شد. در این پژوهش نیز آلفای کرونباخ برای این ابزار ۰/۹۱ به دست آمده است. داده‌های این پژوهش با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون برای آزمون فرضیه‌ها و الگوی معادلات ساختاری برای بررسی فرضیه‌ها توسط نرم‌افزارهای Spss22 و Lisrel8.8 تحلیل شدند.

۳. یافته‌ها

یافته‌ها نشان داد که میانگین و انحراف معیار حساسیت زیباشناسی ۱۶۱/۷۸ و ۲۱/۱۸، میانگین و انحراف معیار هوش زیباشناسی ۴۴/۲۴ و ۷/۴۷، میانگین و انحراف معیار بهزیستی روانی ۴۴/۲۵ و ۱۰/۷۳ است. میانگین و انحراف معیار مؤلفه‌های بهزیستی شامل: استقلال ۷/۶۳ و ۲/۶۰، تسلط بر محیط ۷/۹۵ و ۲/۱۸، رشد شخصی ۷/۶۱ و ۱/۹۵، ارتباط مثبت ۶/۸۸ و ۲/۵۴، هدفمندی ۷/۶۴ و ۲/۷۹، پذیرش خود ۶/۴۲ و ۲/۲۷

به دست آمد. میانگین و انحراف معیار مؤلفه‌های هوش زیباشناسی شامل: هوش ذهنی-عاطفی ۱۵/۳۸ و ۴/۶۴، هوش حسی ۱۵/۸۹ و ۴/۱۰، و هوش حرکتی ۱۲/۹۷ و ۳/۴۰ به دست آمد. میانگین و انحراف معیار مؤلفه‌های حساسیت زیباشناسی شامل: حساسیت طبیعی ۶۳/۳۲ و ۱۱/۷۱، حساسیت هنری ۴۳/۷۱ و ۹/۹۳، حساسیت عاطفی ۵۴/۷۸ و ۸/۰۷ بود.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار
بهبودی روان‌شناختی	۴۴/۲۵	۱۰/۷۳
استقلال	۷/۶۳	۲/۶۰
تسلط بر محیط	۷/۹۵	۲/۱۸
رشد شخصی	۷/۶۱	۱/۹۵
ارتباط مثبت	۶/۸۸	۲/۵۴
هدمندی	۷/۶۴	۲/۷۹
پذیرش خود	۶/۴۲	۲/۲۷
هوش زیباشناسی	۴۴/۲۴	۷/۴۷
هوش ذهنی-عاطفی	۱۵/۳۸	۴/۶۴
هوش حسی	۱۵/۸۹	۴/۱۰
هوش حرکتی	۱۲/۹۷	۳/۴۰
حساسیت زیباشناسی	۱۶۱/۷۸	۲۱/۱۸
حساسیت طبیعی	۶۳/۳۲	۱۱/۷۱
حساسیت هنری	۴۳/۷۱	۹/۹۳
حساسیت عاطفی	۵۴/۷۸	۸/۰۷

سطح معنی داری مقادیر Z به دست آمده برای توزیع نمرات متغیرهای مورد بررسی، بالاتر از ۰/۰۵ است ($P < 0/05$)، که نشان می‌دهد نمرات متغیرهای تحقیق، دارای توزیعی نرمال است. بنابراین، امکان استفاده از آزمون‌های پارامتریک جهت آزمون فرضیه‌ها وجود دارد. بررسی رابطه خطی بین متغیرها. پیش فرض دوم، بررسی رابطه خطی بین متغیرهای پژوهش است که با استفاده از همبستگی پیرسون محاسبه شد. نتایج نشان داد که بین متغیرها رابطه خطی وجود داشت. به منظور بررسی استقلال مشاهدات (استقلال مقادیر

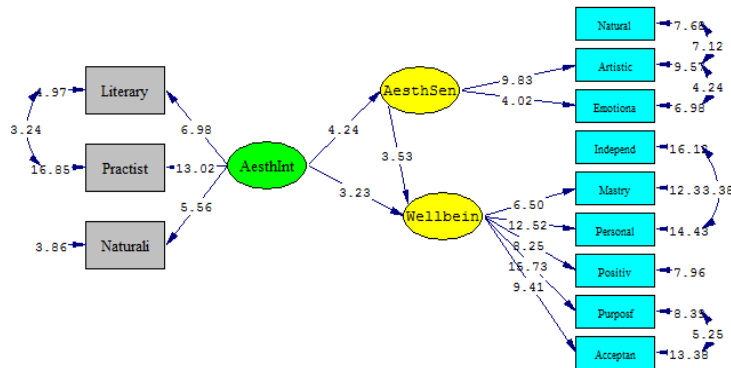
باقی مانده یا خطاها) از یکدیگر از آزمون دوربین-واتسون استفاده شد. آماره این آزمون برابر با ۱/۶۵ است و بدین ترتیب، فرض استقلال خطاها تأیید می‌شود؛ زیرا شرط تأیید این پیش فرض این است که میزان آماره این آزمون بین ۱/۵ تا ۲/۵ باشد (جدول شماره ۲).

جدول ۲. نتایج آزمون کلموگروف-اسمیرنف برای بررسی نرمال بودن داده‌ها

متغیر	Z	سطح معناداری
بهبودی روان‌شناختی	۰/۰۴۳	۰/۰۸۴
استقلال	۰/۲۱	۰/۱۶۳
تسلط بر محیط	۰/۲۲	۰/۰۸۵
رشد شخصی	۰/۲۳	۰/۱۳۴
ارتباط مثبت	۰/۱۵	۰/۲۰۰
هدفمندی	۰/۳۲	۰/۰۵۳
پذیرش خود	۰/۱۲	۰/۲۰۰
هوش زیباشناسی	۰/۰۴۴	۰/۰۷۴
هوش ذهنی-عاطفی	۰/۱۵	۰/۲۰۰
هوش حسی	۰/۲۶	۰/۰۷۴
هوش حرکتی	۰/۰۹	۰/۲۰۰
حساسیت زیباشناسی	۰/۰۴۵	۰/۰۵۹
حساسیت طبیعی	۰/۱۸	۰/۲۰۰
حساسیت هنری	۰/۱۴	۰/۲۰۰
حساسیت عاطفی	۰/۱۷	۰/۲۰۰

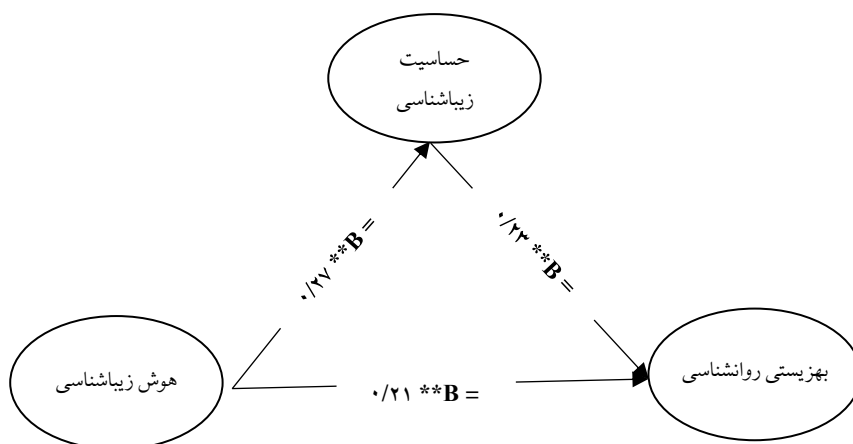

فرضیه اصلی: مدل مفهومی رابطه هوش زیباشناسی و بهبودی روانی با میانجی‌گری حساسیت زیباشناسی از برازش مناسبی برخوردار است.

Chi-Square=104.48, df=46, P-value=0.00000, RMSEA=0.052

شکل ۱. رابطه هوش زیباشناسی و بهبودی روانی با میانجی‌گری حساسیت زیباشناسی در حالت معناداری

شکل شماره ۲. ضرایب استاندارد و سطح معناداری روابط بین متغیرهای مدل پژوهش ($p < 0.01$) (**)

برای بررسی مناسب بودن برازش شاخص‌های مدل از معیارهای مختلفی استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره (۳) آمده است.

جدول ۳. مشخصه‌های نیکویی برازندگی مدل برازش یافته (رابطه هوش زیباشناسی و بهبودبستی روان‌شناختی با میانجی‌گری حساسیت زیباشناسی)

۲/۲۶	نسبت مجذور خی دو به درجه آزادی (x2/df)
۰/۹۲	شاخص نیکویی برازش (GFI)
۰/۹۵	شاخص برازش تطبیقی (CFI)
۰/۹۳	شاخص برازش استاندارد (NFI)
۰/۰۵۲	ریشه میانگین مجذورات پس مانده‌ها (RMSEA)

با توجه به مشخصه‌های نیکویی برازندگی گزارش شده در جدول شماره (۳)، برازش مدل در سطح خوبی قرار دارد. در کل روابط مفهومی پژوهش با داده‌های تجربی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج برازش مدل در نمودارهای شماره (۱) و (۲) نشان می‌دهد که فرضیه اصلی پژوهش تأیید می‌شود. بنابراین، مدل تبیین بهبودبستی روان‌شناختی بر اساس هوش زیباشناسی با میانجی‌گری حساسیت زیباشناسی از برازش مطلوبی برخوردار است.

جدول ۴. ضرایب استاندارد و سطوح معناداری روابط بین متغیرهای پژوهش

متغیر	ضریب استاندارد	مقدار t
رابطه هوش زیباشناسی با بهزیستی	۰/۲۱	۳/۲۳
رابطه هوش زیباشناسی با حساسیت زیباشناسی	۰/۲۷	۴/۲۴
رابطه حساسیت زیباشناسی با بهزیستی	۰/۲۳	۳/۵۳

با توجه به جدول شماره (۴) می‌توان گفت: رابطه مستقیم هوش زیباشناسی با بهزیستی روان‌شناختی معنادار است ($t = 3/23, \beta = 0/21$)؛ رابطه مستقیم هوش زیباشناسی با حساسیت زیباشناسی معنادار است ($t = 4/24, \beta = 0/27$)؛ و رابطه مستقیم حساسیت زیباشناسی با بهزیستی روان‌شناختی معنادار است ($t = 3/53, \beta = 0/23$).

برای بررسی معنادار بودن یا نبودن رابطه غیرمستقیم هوش زیباشناسی با بهزیستی روان‌شناختی، با استفاده از آزمون سوبل به بررسی نقش میانجی حساسیت زیباشناسی در رابطه بین هوش زیباشناسی و بهزیستی روان‌شناختی پرداخته شد. با در نظر گرفتن سطح خطای $\alpha = 0/05$ اگر مقدار P (سطح معناداری) از $0/05$ کوچک‌تر باشد، نقش متغیر میانجی از نظر آماری معنادار است.

جدول ۵. نتایج حاصل از آزمون سوبل برای بررسی نقش میانجی حساسیت زیباشناسی

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	ضریب	خطای استاندارد	Z	P
حساسیت زیباشناسی	هوش زیباشناسی	$a = 0/82$	$sa = 0/13$	$3/72$	$0/001$
بهزیستی روان‌شناختی	هوش و حساسیت زیباشناسی	$b = 0/12$	$sb = 0/02$		

یافته‌های جدول شماره (۵) نشان می‌دهد که رابطه بین هوش زیباشناسی و بهزیستی روان‌شناختی از طریق حساسیت زیباشناسی معنادار است. زیرا سطح معناداری مربوطه از $0/05$ کمتر شده است ($P < 0/01$). از آنجا که Z به دست آمده از آزمون سوبل ($3/72$) بیشتر از $1/96$ است، و سطح معناداری کمتر از $0/01$ است، می‌توان گفت تأثیر متغیر میانجی حساسیت زیباشناسی در رابطه بین هوش زیباشناسی و بهزیستی روان‌شناختی، معنادار است.

به منظور بررسی تأثیر جنسیت و رشته تحصیلی در رابطه بین متغیرهای مدل مفهومی از روش تحلیل گروهی استفاده شد. مطابق با این روش در ابتدا باید مدل را با استفاده از داده‌های آماری مردان و سپس با استفاده از داده‌های آماری زنان اجرا و نتایج را با کمک فرمول مربوطه مورد بررسی قرار داد. همچنین در زمینه رشته تحصیلی نیز باید برای هر رشته بر حسب اندازه نمونه آماری مربوطه تحلیل لازم را انجام داد که در پژوهش مقدار t به دست آمده برای هیچ کدام از تحلیل‌ها معنادار نبود. در واقع می‌توان گفت که در سطح اطمینان ۹۵ درصد متغیرهای جنسیت و رشته تحصیلی، رابطه بین هوش زیباشناسی و بهزیستی روان‌شناختی را تعدیل نمی‌کند. به عبارت دیگر، در نمونه آماری این پژوهش تأثیر هوش زیباشناسی بر بهزیستی روان‌شناختی از نگاه مردان و زنان و افراد با رشته‌های مختلف تفاوتی با هم ندارد.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌ها نشان می‌دهد که هوش زیباشناسی با بهزیستی روان‌شناختی با میانجی‌گری حساسیت زیباشناسی ارتباط معناداری دارد. برای تبیین این یافته می‌توان گفت طبق نظر دوفی (۱۹۷۹، ۲۸)، حساسیت به زیبایی یکی از اجزای اصلی و اساسی درک هنر و لذت بردن از آن است. بین حساسیت به زیبایی با تفکر خلاق، توانایی‌های دیداری، لامسه‌ای، خلاقیت و انتخاب اشکال پیچیده رابطه وجود دارد، که نشانگر وجود ارتباط بین هوش و حساسیت زیباشناختی در افراد است. از طرفی بر اساس دیدگاه برون‌گرایی، زیبایی به عنوان یک صفت تصور می‌شود که به وسیله کیفیت اجسام تعیین می‌شود و به همین سبب مستقل از عملکرد گیرنده‌های گوناگون است. در مقابل رویکرد درون‌گرایی چنین فرض می‌کند که زیبایی در آینه چشمان مشاهده‌گر نهفته است و بر طبق همین دیدگاه، زیباشناسی، به عنوان یک تجربه ذهنی تلقی می‌شود که به کارکردها و عوامل روان‌شناختی گوناگون وابسته است. حساسیت زیباشناسی یک ویژگی بارز انسانی و احتمالاً دارای یک کارکرد زیستی است که آن را به روان‌شناسی حس‌گرا و کردارشناسی ارتباط می‌دهد. حساسیت به زیباشناسی، با دل‌مشغولی‌های انسان رابطه دارد (لیندوئیر^۱، ۱۹۷۳، ۴۶۲) و باعث افزایش میزان توجه و دریافت محرک‌های زیبا می‌شود. از این طریق با

تغییر رویکرد فرد به رویکردی مثبت‌اندیشانه به بهبود بهزیستی روانی فردی که از نظر زیباشناسی باهوش است، کمک می‌کند. بین انواع هوش در نظریه گاردنر، هوش موسیقایی از جهت شنیداری بودن و هوش طبیعت‌گرایانه از جهت دیداری بودن را می‌توان به‌عنوان هوش زیباشناسی دسته‌بندی کرد. افراد دارای هوش زیباشناختی بالاتر، افرادی عاطفی هستند، درجه بالایی از آگاهی و حساسیت دیداری و شنیداری را دارند و به محیط اطراف خود توجه بیشتری دارند. آنان بیشتر تحت تأثیر محرک‌های محیطی، به‌خصوص محرک‌های زیباشناختی محیط اطراف، قرار می‌گیرند.

هوش زیباشناسی اثر مستقیمی بر حساسیت زیباشناختی دارد و این رابطه مثبت و معنادار است. در تبیین این یافته می‌توان گفت از نظر گاردنر^۱ (۱۹۷۰، ۴۹۷) ادراک زیباشناسی به معنی پرورش حس خودآگاهی فرد از محیط و سازماندهی اشیا و روابط موجود بین آنهاست. از این رو، رشد ذهنی و هوشی فرد به معنی رشد ادراک زیباشناسی او از محیط و اطرافش است. از آنجا که حساسیت به زیباشناسی یکی از اجزای اصلی و اساسی درک هنر و لذت بردن از آن است و بین حساسیت به زیبایی با تفکر خلاق، توانایی‌های دیداری، لامسه‌ای، خلاقیت و انتخاب اشکال پیچیده رابطه وجود دارد، می‌توان گفت که میان هوش و حساسیت زیباشناسی در افراد ارتباط معناداری وجود دارد (دوفی، ۱۹۷۹، ۲۷). بلاکر (۱۹۹۳؛ به نقل از چاترجی^۲، ۲۰۱۲، ۳۰۶)، درک زیباشناسی را به‌عنوان یک هنر سازهای می‌داند که به بررسی شیوه تفکر ما درباره محیط پیرامون و زیبایی‌های آن می‌پردازد. داشتن این درک به چگونگی احساس ما درباره این موضوعات و چگونگی تفکر ما درباره هیجاناتی که موجب گسترش شناخت می‌شود بستگی دارد.

به‌طورکلی می‌توان چنین گفت که بهزیستی روان‌شناختی با هوش زیباشناسی با میانجی‌گری حساسیت زیباشناسی ارتباط معناداری دارند. به این صورت که افراد با هوش زیباشناسی بالا، بهزیستی روان‌شناختی بالاتری دارند و حساسیت زیباشناختی نیز می‌تواند در این میان نقش بازی کرده و افزایش یا کاهش آن، ارتباط میان هوش زیباشناسی و

1. Gardner
2. Chatterjee

بهزیستی روان‌شناختی را افزایش یا کاهش می‌دهد. افراد دارای هوش زیباشناختی، درگیر کار خود هستند، کاملاً آگاه، باهوش و عاطفی هستند (موچا^۱، ۲۰۰۸)؛ همچنین حساسیت به زیبایی یکی از اجزای اصلی و اساسی درک هنر و لذت بردن از آن است (ماچوتکا، ۱۹۶۶، ۸۷۹). از این رو، یکی از اهداف تربیت زیباشناسی ایجاد عواطف و احساسات اجتماعی است که می‌تواند در طولانی‌مدت منجر به بهزیستی روان‌شناختی در فرد شود. بر اساس نظر فانکورت، گارنت، اسپيرو^۲ و همکاران (۲۰۱۹)، افراد با هوش زیباشناسی بالاتر، خلاقیت بالاتری در زمینه تولید آثار هنری نشان می‌دهند و فعالیت‌های خلاقانه هنری منجر به ارتقای سطح بهزیستی روانی افراد می‌شوند. از طرفی، حساسیت زیباشناسی در افراد، با افزایش خلاقیت در زمینه خلق و ادراک آثار هنری همراه است (آیوون و کیوسویچ^۳، ۲۰۱۳، ۳۶)؛ بنابراین می‌توان انتظار داشت که حساسیت زیباشناسی بتواند نقش واسطه‌ای را در ارتباط بین هوش زیباشناسی و بهزیستی روان‌شناختی ایفا کرده و زمینه را برای بهبود سطح بهزیستی روان‌شناختی افراد فراهم سازد. به عبارت دیگر، هرچه افراد توانایی بیشتری در درک زیبایی‌ها و در انجام فعالیت‌های زیباشناسانه داشته باشد، به همان میزان از بهزیستی روان‌شناختی بالاتری برخوردارند.

باید در نظر داشت که نوع نگاه افراد در سنین مختلف به پدیده هنر می‌تواند متفاوت باشد؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آینده مدل ارائه شده در گروه‌های سنی مختلف مورد بررسی قرار گیرد. با در نظر داشتن داده‌های به دست آمده از آزمون هوش زیباشناسی، به نظر می‌رسد ساخت یک ابزار، برای ارزیابی هوش زیباشناسی در دانش‌آموزان دبیرستانی، می‌تواند به انتخاب رشته مناسب در دانشگاه به آنها کمک کند. پیشنهاد می‌شود که برنامه‌های آموزشی جهت آشنایی با هوش زیباشناختی و تقویت آن در جهت بهبود سلامت روان در جمعیت دانشجویی برگزار شود.

1. Mucha
2. Fancourt, Garnett, Spiro
3. Ivon & Kuscevic

۵. تعارض منافع

نویسندگان این پژوهش تأکید می‌کنند که هیچ‌گونه تعارض منافی در راستای این پژوهش وجود ندارد.

۶. تشکر و قدردانی

نویسندگان این مقاله از زحمات دانشجویان دانشگاه بوعلی سینا همدان که به‌عنوان شرکت‌کننده در این پژوهش مشارکت داشتند مراتب تقدیر و تشکر خود را ابراز می‌نمایند.

مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی

۱۳۹۱

رابطه هوش زیباشناسی و
بهبودی روان‌شناختی ...

منابع

احمدپور ارده‌جانی، مژگان؛ و فلاحتی، لیلا (۱۳۹۱). مطالعه میان‌رشته‌ای رابطه جو سازمانی (باز و بسته) مدارس بر وضعیت سلامت روان و شخصیت هنرآموزان هنرستان‌ها. فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی، ۴(۴)، ۱۶۲-۱۴۵. doi: 10.7508/isih.2012.16.006

بیانی، علی اصغر؛ محمدکوکچکی، عاشور؛ و بیانی، علی (۱۳۸۷). روایی و پایایی مقیاس به‌زیستی روان‌شناختی ریف. مجله روانپزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران، ۱۴(۲)، ۱۵۱-۱۴۶

رشید، خسرو؛ حسنونند، فضل‌الله؛ و یعقوبی، ابوالقاسم (۱۳۹۶). ساخت و اعتباریابی آزمون هوش زیباشناسی. فصلنامه روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی، ۸(۳۰)، ۸۸-۶۹.

رشید، خسرو؛ مهرمحمدی، محمود؛ دلاور، علی؛ و قطریفی، مریم (۱۳۸۷). بررسی مراحل تحول زیباشناسی در دانش‌آموزان شهر تهران. نوآوری‌های آموزشی، ۷(۴)، ۹۷-۱۲۴.

صدوقی، مجید؛ و حسام‌پور، فاطمه (۱۳۹۶). پیش‌بینی به‌زیستی روان‌شناختی دانشجویان بر اساس بخشودگی و معنا در زندگی با توجه به نقش واسطه‌ای عواطف مثبت و منفی. فصلنامه پژوهش‌های نوین روان‌شناختی، ۱۲(۴۸)، ۱۹۶-۱۶۷.

عبدالملکی، توران (۱۳۹۲). ساخت و هنجاریابی آزمون حساسیت زیبایی‌شناسی و رابطه آن با سلامت روان دانش‌آموزان (پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی)، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران.

محمدزاده، امید؛ مرجانی، سیدهادی؛ و دادهیر، ابوعلی؛ و کلاهی، محمدرضا (۱۳۹۸). تعیین نقش میانجی‌گری امید به آینده در رابطه بین سلامت روان و جامعه‌پذیری دانشجویان. فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی، ۱۲(۱)، ۸۱-۵۵. doi: 10.22035/ISIH.2020.3638.3853

Adler, M. G., & Fagley, N. S. (2005). Appreciation: individual differences in finding value and meaning as a unique predictor of subjective well-being. *Journal of Personality*, 73(1), 79-114. doi: 0.1111/j.1467-6494.2004.00305.x

Burns N, & Grove S. K. (2010). *Understanding nursing research: Building an evidence-based practice* (5th ed.). MO: Elsevier Health Sciences.

Chatterjee, A. (2012). Neuroaesthetics: Growing pains of a new discipline. In A. P. Shimamura & S. E. Palmer (Eds.), *Aesthetic Science: Connecting Minds, Brains, and Experience* (pp. 299-317). Oxford University Press.

Duffy, R. A. (1979). An analysis of aesthetic sensitivity and creativity with other variables in grades four, six, eight, and ten. *The Journal of Educational Research*, 73(1), 26-30. doi: 10.1080/00220671.1979.10885199

Fancourt, D., Garnett, C., Spiro, N., West, R., & Müllensiefen, D. (2019). How do artistic creative activities regulate our emotions? Validation of the Emotion Regulation Strategies for Artistic Creative Activities Scale (ERS-ACA). *PLoS One*, 14(2), e0211362.

مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی

۱۳۲

دوره ۱۳، شماره ۴
پاییز ۱۴۰۰
پیاپی ۵۲

- Ferguson, C. J., Coulson, M., & Barnett, J. (2011). A meta-analysis of pathological gaming prevalence and comorbidity with mental health, academic and social problems. *Journal of Psychiatric Research*, 45(12), 1573–1578. doi: 10.1016/j.jpsychires.2011.09.005
- Gardner, H. (1970). Effects of stimulus rearrangement on the development of sensitivity to painting styles. In G. Terry Suzanne, *Proceedings of the Annual Convention of the American Psychological Association* (Vol. 5, pp. 495-496), Washington, APA.
- Greene, T., Gross, R., Amsel, L., & Hoven, C. W. (2018). *The mental health of children and adolescents exposed to 9/11: Lessons learned and still to be learned*. In A. M. Szema, World Trade Center pulmonary diseases and multi-organ system manifestations (pp. 121-136). Springer, Cham.
- Ivon, H., & Kuscevic, D. (2013). School and the cultural-heritage environment: pedagogical, creative and artistic aspects. *CEPS Journal*, 3(2), 29-50.
- Jacobsen, T. (2006). Bridging the arts and sciences: a framework for the psychology of aesthetics. *Leonardo*, 39, 155–156. doi:10.1162/leon.2006.39.2.155
- Leder, H., Belke, B., Oeberst, A., & Augustin, D. (2004). A model of aesthetic appreciation and aesthetic judgments. *British Journal of Psychology*, 95(4), 489-508. doi:10.1348/0007126042369811
- Lindauer, M. S. (1973). Toward a liberalization of experimental aesthetics. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 31(4), 459-465.
- Lucas, R. E., & Diener, E. (2008). Subjective well-being. In M. Lewis, J. M. Haviland-Jones, & L. F. Barrett (Eds.), *Handbook of Emotions* (pp. 471–484). The Guilford Press.
- Machotka, P. (1966). Aesthetic criteria in childhood: Justifications of preference. *Child Development*, 37(4), 877–885. doi:10.2307/1126610
- Mucha, R. T. (2008). Aesthetic intelligence cultivating an artistic mindset. *Organization Development Journal*, 26(3), 41- 54.
- Myers, D. G., & Diener, E. (1995). Who is happy? *Psychological Science*, 6(1), 10-19.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069–1081. doi:10.1037/0022-3514.57.6.1069
- Ryff, C. D. (2014). Psychological well-being revisited: Advances in the science and practice of eudaimonia. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 83(1), 10-28. doi:10.1159/000353263
- Van Cappellen, P., Toth-Gauthier, M., Saroglou, V., & Fredrickson, B. L. (2016). Religion and wellbeing: The mediating role of positive emotions. *Journal of Happiness Studies*, 17(2), 485–505. doi:10.1007/s10902-014-9605-5
- Walsh-Piper, K. (1994). Museum education and the aesthetic experience. *Journal of Aesthetic Education*, 28(3), 105-115. doi:10.2307/3333404
- Wyatt T J, Oswald, S B, Ochoa, Y. (2017). Mental health and academic performance of first-year college students. *International Journal of Higher Education*, 6(3), 178-187.